

fandt Sted ad dettes faste Forbindelse med Christianshavn, altsaa ved Værftets sydlige Ende, vilde dermed være bidraget ikke lidet til at sikre sig en tidssvarende og konsolideret Værftsdrift. Særlig nu, hvor Spørgsmaalet om Arbejdstid og Timebetaling er aktuelt, er det af stor Vigtighed, at den arbejdende Styrke uden uforskyldt Ophold, foranlediget ved f. Eks. Is- og Vejrforhold, kan begive sig til Arbejdsstedet; men saaledes som Forholdene ere, maa en stor Del af Mandskabet for at komme til Orlogsværftet ikke alene passere over „Bomløbet“, men ogsaa over „Nytløb“, hvorved der ofte kan lægges det Hindringer i Vejen.

Naar den nordlige Hovedadgang til Værftet inddrages, vil samtidig opnaas, at den daglige Lukning af Toldbodbommen Morgen og Eftermiddag, naar Mandskabet gaar til og fra Værftet, kan bortfalde. Denne Forandring vilde blive hilst med Tilfredshed af Havneautoriteterne og de søfarende, idet Bomløbets Spærring længe har været betragtet som en uheldig og lidet tidssvarende Foranstaltning, til daglig Gene for Skibsfarten. Saavel fra Havnevæsenet i Kjøbenhavn som fra Søfartsforeninger har Marineministeriet stadig modtaget Henvendelser om at træffe en anden Ordning af dette Spørgsmaal, idet man tillige fremhæver Ulemperne ved den ringe Bredde i Bomløbet og indtrængende tilraader en Forandring af dette Forhold ved at fjerne Brohovedet paa Værftssiden, en Foranstaltning, som imidlertid ikke kan iværksættes, saa længe Bommen skal lukkes.

Endelig er der Hensynet til Forlængelsen af kjøbenhavnske Hovedgader gennem Nyboder, til Tilvejebringelsen af et Bykvarter med et mere storstadsmæssigt Præg samt til den betydelige og stadig stigende Værdi, som Nyboders Grund med sin centrale Beliggenhed repræsenterer, o. s. v., som taler for, at denne Del af Nyboder bliver forlagt andetsteds hen.

Efter hvad der saaledes her er udviklet, anses Fraflytningen af den endnu resterende Del af det fra gammel Tid overleverede Nyboder og Opførelse af Arbejderboliger for Orlogsværftets Mandskab i Nærheden af Værftet for paatrængende nødvendige Foranstaltninger, hvorfor Marineministeriet stadig har haft sin Opmærksomhed henvendt paa at finde en dertil passende Byggegrund. Da de Orlogsværftet nærmest liggende Grunde imidlertid ere i en Pris af mellem 10 og 20 Kr. pr. Kvadratalen, og brugbare Grunde endnu i en lang Afstand fra Orlogsværftet ere

i en Pris af 5 Kr. og derover pr. Kvadratalen, vil det absolut rigtigste være at benytte Orlogsværftets Grund, nemlig en Del af Arsenaløen. Denne er utvivlsomt langt mere tilfredsstillende med Hensyn til Beliggenhed end en hvilken som helst anden Grund; men den maa, forinden den benyttes, gøres skikket til Bebyggelse.

Den Tanke at bygge nye Boliger for Marinens faste Mandskab paa den anden Side af Havnen er forøvrigt af meget gammel Dato, i hvert Tilfælde paa viselig fra Midten af det attende Aarhundrede. Man havde vel den Gang fremdeles Værft paa „Gammelholm“; men man havde tillige siden Slutningen af det syttende Aarhundrede haft „Nyholm“, der var erhvervet ved Opfyldning paa Refshalegrunden, og her fandtes det egentlige Skibbyggeri, ligesom ogsaa Skibene her laa fortojede i det nu saakaldte „Flaadens Leje“. Fra Aar 1764 haves et Kort, hvoraf fremgaar, at man paatænkte at opfylde det daværende Farvand Øst for Arsenalbygningerne, indenfor Fæstningsvoldene, og her at opføre Boliger for Marinens Mandskab. Ved denne Opfyldning, som blev bragt til Udførelse, opstod største Delen af Arsenaløen, som imidlertid ikke den Gang blev bebygget; men paa hvilken det her foreslaas at opføre Arbejderboliger. Naar Flytningen først nu tænkes realiseret, kan Grunden maaske noget søges i, at Beboerne i Nyboder trods Husenes væsentlige Mangler gennemgaaende nødig forlade denne Bydel, som de gennem saa mange Aar have vænnet sig til at betragte som deres særlige Hjem, og som de ere knyttede til, dels ved gamle Minder, dels ved mere reelle Interesser, idet mange af dem have skaffet sig Bierhverv i de omliggende Kvarterer. Sidstnævnte Moment har dog nu mindre Betydning som Følge af de hurtige og billige Befordringsmidler, der nu findes mellem Byens forskellige Dele.

Skal derfor et nyt Byggested vælges, bør det frembyde væsentlige Fordele, navnlig med Hensyn til gunstig Beliggenhed. En saadan i alle Henseender formaalstjenlig Byggeplads mener Ministeriet at have fundet i Arsenaløen, hvorfor det foreslaas at overflytte hele den nordlige Del af Nyboder hertil, dog uden at bibeholde det militære Præg, som med Hensigt altid har været givet Nyboder, og som tidligere passede til Forholdene, men som nu ikke længere er tidssvarende.

At benytte Arsenaløen som Byggegrund er en meget naturlig Tanke, i Sær-